

Opazovanje in razčlemba rekreacije v primestni gozdnati krajini – Katarina pri Ljubljani

Janez PIRNAT*

Izvleček

Pirnat, J.: Opazovanje in razčlemba rekreacije v primestni gozdnati krajini – Katarina pri Ljubljani. Gozdarski vestnik, št. 6/1990. V slovenščini s povzetkom v angleščini.

Prispevek predstavlja izsledke opazovanj rekreacijske številčnosti in časovne dinamike v gozdnati krajini, ki so jih 16. 4. 1989 opravili študentje gozdarstva pri predmetu Osnove urejanja gozdnate krajine. Izbran je bil predel Katarine pri Ljubljani, ker predstavlja zelo značilno podobo rekreacije v primestni gozdnati krajini. Posebno pozornost smo namenili opazovanjem vstopnih in ciljnih točk, da bi ugotovili glavne smeri in načine prihoda, glavne oblike druženja in rekreacijske dejavnosti. Iz (ne)skladij lahko sklepamo na razvoj sedanje rabe prostora in ponudimo nove predloge.

Synopsis

Pirnat, J.: Observations and the Analysis of the Recreation in a Suburban Woodland – the St. Catharine Region near Ljubljana. Gozdarski vestnik No. 6/1990. In Slovene with a summary in English.

The article presents the results of the observations as regards the number of recreational participants and time dynamics in woodland, which was carried out on the 16 of April 1989 by the students of forestry within the scope of the subject called Elements of Woodland Organizing. The region of St. Catharine near Ljubljana had been chosen because it represented a typical reflection of recreation in a suburban woodland. Particular attention was placed on the observation of starting and end points so that the principal directions and the means of arrival, the most frequent forms of association and recreational activities would be established. On the basis of the (dis)accordance, the conclusions as regards the space use development until now can be deduced and new suggestions can be put forward.

1. UVOD

Gozd ostaja tista prvina krajine, ki današnjega človeka še najbolj spominja na nekdanjo prakrajino. Zato ni čudno, da se vanj zateka vedno več ljudi, ki si želijo telesne sprostitve in duhovne umiritve. Pomanjkaje časa in denarja, pa tudi stereotipna praznina klasičnih oblik preživljanja prostega časa bosta ljudi vse bolj usmerjali v iskanje novih, bolj svežih oblik sprostitve. Ena izmed takšnih oblik je rekreacija v gozdu.

Primestni gozd ostaja predel, ki je ljudem ljub. Blizu jim je in poznajo ga, sa je za marsikoga gozd ali bližnji grič skoraj edini prostor, kamor se lahko namenijo v prostem popoldnevu, vse pogosteje pa tudi za konec tedna.

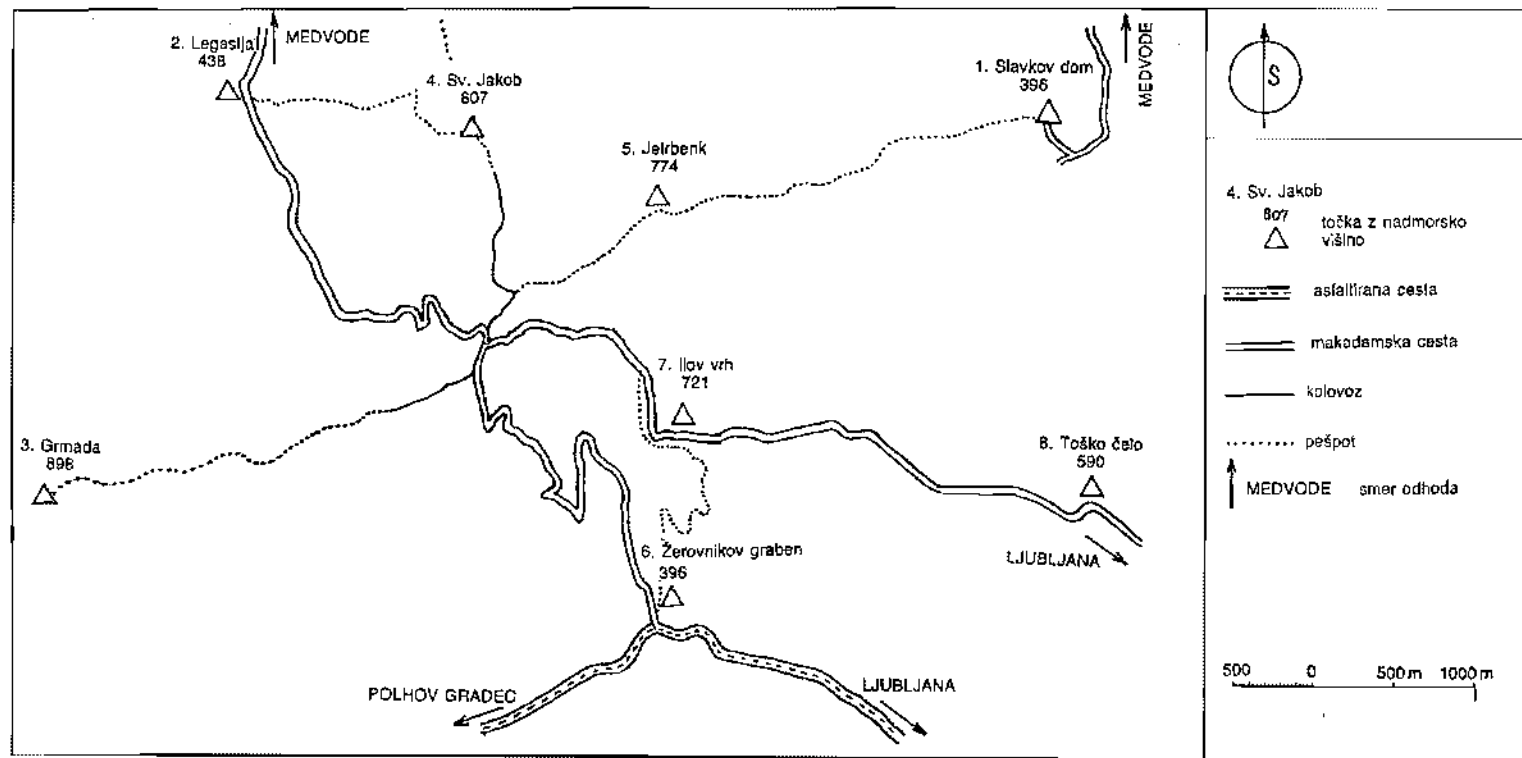
Prav ti obiskovalci postajajo vedno bolj dovzetni za tiste vloge gozda, ki jim pravimo kulturno pogojene, čeprav je seveda jasno, da je gozd lahko včasih le posredno tista odločilna prvina, ki vpliva na odločitev za rekreacijo v določeni gozdnati krajini.

2. NAMEN RAZISKAVE

Z raziskavo rekreacijskih navad na območju Katarine pri Ljubljani nadaljujemo vrsto opazovanj obiska na Šmarni gori (ANKO 1987), ki so jih opravljale generacije študentov gozdarstva med terenskim poukom pri predmetu Osnove urejanja gozdnate krajine. Opazovanja so opravili študentje četrtega letnika v študijskem letu 1988/89. Vrednost opazovanja obiska je v tem, da nam pokaže dokaj natančen utrip izbranega predela ob določenem času. Podrobna razčlemba nam pokaže pravo podobo kakega predela, ugodnosti, ki jih nudi,

* J. P., dipl. inž. gozd., Biotehniška fakulteta, VTOZD za gozdarstvo, 61000 Ljubljana, Večna pot 83, YU

Priloga 1: Predel Katarine

pa tudi navzkrižja. Opazovanje in razčlemba izsledkov nam šele odpirata pot za načrtovanje izbranih oblik rekreacije v določeni krajini.

3. OBMOČJE RAZISKAVE

Predel Katarine obsega okrog 3000 ha površine. Gre za svet na SZ robu Ljubljane, med Polhovim Gradcem in Medvodami (priloga 1). Zato postaja zaledni prostor za prebivalce omenjenih krajev. Na Katarino se je mogoče pripeljati z avtom po dveh cestah iz Ljubljane in po eni iz Medvod. Peš je dostopov seveda več. Raziskovali smo v nedeljo, 16. 4. 1989, prvi sončni dan po tednu dežja. Opazovanja so trajala od 8. do 19. ure. Opazovali smo številčnost obiskovalcev, smer gibanja, oblike druženja in oblike prihoda po posameznih urah.

4. METODA DELA IN OPIS TOČK

Katarina rekreativcu ni en sam izrazit cilj kot na primer Šmarna gora. Obiskovalci se prelivajo zdaj sem zdaj tja, nekateri se gibljejo sploh bolj na obrobju in se izogibajo množici. Zaradi tega je bilo treba zajeti obiskovalce na vstopih in vseh potencialnih ciljnih na predelu Katarine. Ciljne točke smo določili na vseh izrazitih predelih, kjer se obiskovalci zadržujejo dlje časa. Obisk smo opazovali na štirih vstopnih točkah (točke 2, 5, 6, 7) in na štirih ciljnih točkah (točke 1, 3, 4, 8).

4.1. Lega in opis točk

Točka št. 1, Slavkov dom. Opazovalno mesto je bilo na cesti tik pred gostiščem, ki je z bližnjo okolico lahko samostojen cilj obiskovalcev. Del rekreativcev, ki se od tu odpravi peš na Katarino, smo zajeli na točki št. 5.

Točka št. 2, Legastja. Opazovali smo tik za gostilno Legastja, tako da opazovalca nista opazovala ljudi, ki so se odpravljali na Govejek. Točka je glavna in za avtomobiliste edina vstopna točka iz Medvod.

Točka št. 3, Grmada. Grmada je izrazit cilj številnih obiskovalcev Katarine, nekateri pa prihajajo na vrh tudi iz smeri Tošča in Polhovega Gradca. Obiskovalce iz vseh

treh smeri smo obravnavali posebej, opazovalno mesto je bilo tik pod vrhom Grmade.

Točka št. 4, Sv. Jakob. Grič s cerkvico Sv. Jakoba je zaradi lepe razgledne lege eden izmed najbolj priljubljenih ciljev ljudi, ki obiskujejo Katarino. Ker je poleg Katarine mogoč dostop še iz Medvod, smo opazovali na dveh točkah ob vznožju griča. Izrazito mešanje obiskovalcev na vrhu bi močno otežilo, če ne celo onemogočilo natančno opazovanje.

Točka št. 5, Jetrbenk. To je vstopna točka za Katarino iz Žleb, Medvod in Slavkovega doma. Opazovalno mesto na grebenu nad poljo je zajelo tudi tistih nekaj rekreativcev, ki so se izognili Katarini, ali pa so šli po spodnji poti.

Točka št. 6, Žerovnikov graben. Tu je ena izmed obeh vstopnih poti za avtomobiliste iz Ljubljane. Poleg tega se tu odcepi tudi pešpot na Katarino, zato smo opazovali obisk na obeh vstopnih možnostih, na cesti, le nekaj deset metrov od odcepa z glavne ceste Ljubljana-Polhov Gradec.

Točka št. 7, Ilov vrh. To je vstopna točka za pešce in avtomobiliste (druga od obeh iz ljubljanske smeri) s Toškega čela. Tu smo zajeli tiste rekreativce, ki nadaljujejo pot od Toškega čela do Katarine. Opazovali smo v gozdu tik nad cesto, malo pred vstopom na Katarino.

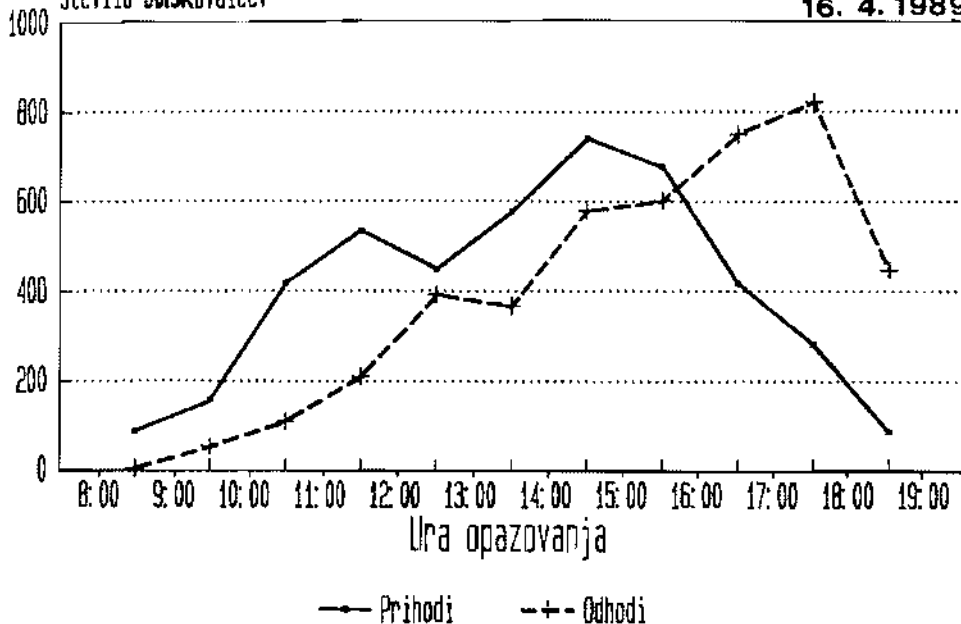
Točka št. 8, Toško čelo. To je ciljna točka za številne obiskovalce iz Ljubljane, ki zahajajo sem peš ali z avtom. Opazovalno mesto smo postavili ob vstopu v naselje. Vse tiste rekreativce, ki so nadaljevali pot proti Katarini, smo zajeli na točki št. 7.

5. IZSLEDKI

Rezultati enkratnega opazovanja morda še ne pokažejo vseh značilnosti kakšnega rekreacijskega območja, gotovo pa nudijo dovolj zanimivosti, pokažejo nam utrip značilnega nedeljskega dneva na Katarini.

Ritem obiska dne 16. aprila 1989 je značilno bimodalno razporejen, dopoldanskemu valu sledi še močnejši popoldanski (grafikon 1). Ugotovitev potrjuje domnevo, da gre predvsem za krajše poldnevne izlete, ki jih »omejuje« čas za kosilo doma.

Na vseh opazovalnih mestih so opazovalci zabeležili 4427 prihodov in 4339 odho-

dov. Razliko 88 ljudi pojasnujemo takole:

- opazovanja na Grmadi smo končali ob 18^h, torej eno uro prej kot na ostalih točkah, da so vsi opazovalci odšli hkrati v dolino. Po pripovedovanju opazovalca je ostalo v okolici vrha po 18^h še več kot dvajset ljudi,

- prav tako so ostali ljudje po 19^h, ko smo končali opazovanje, tudi na drugih točkah, predvsem (več deset) v gostilni,

- nekateri rekreativci so bili tudi domačini ali sorodniki, ki se zvečer niso vrnili v dolino.

- Čeprav smo skušali načrtno zapreti vse dostope na Katarino, vseeno dopuščamo možnost, da se je del obiskovalcev vrnil v dolino po kakšni bližnjici,

- dopuščamo tudi možnost, da je prišlo pri štetju obiskovalcev do pomote, zlasti pri štetju potnikov v avtomobilih.

Kljub temu lahko trdimo, da so bila opazovanja dovolj natančna. Število nad 4000 pa je dovolj impresivno, da ponazori obremenitve zaradi rekreacije v določenem prostoru.

Najbolj obiskana točka je Slavkov dom, ki je deloma samostojen cilj. Podobno velja za Toško čelo. Največ prihodov in odhodov

na Katarino smo poleg omenjenih našeli še v Žerovnikovem grabnu in pri Legastji, ki predstavljata glavni vstopni točki za avtomobiliste. Razmerje prihodov in odhodov po točkah kaže, da ljudje nekoliko raje odhajajo mimo Jetrbenka, skozi Žerovnikov graben in Toško čelo, prihajajo pa rajši mimo Slavkovega doma in Legastje. Opozarjamo, da nam številka 4427 pomeni predvsem število dogodkov, saj smo lahko iste obiskovalce zabeležili na več točkah (npr. rekreativci na cesti Toško čelo–Topol).

5.1. Glavne oblike prihodov obiskovalcev

Tu ločujemo obiskovalce glede na obliko prihoda. Tako označujemo izrazite rekreativne oblike (sprehod, trim, hoja s psom, tudi kolo), posebej pa motorizirane oblike prihoda (avto, tudi moped). V tej raziskavi še nismo posebej zapisovali prihodov z gorskimi kolesi, kar bomo v prihodnje popravili.

Iz povprečja lahko sklepamo, da gre predvsem za dvojice, pare in družinske izlete.

Razmerja med oblikami dejavnosti so

Praglednica 1: Gibanja prihodov in odhodov obiskovalcev

Ura		8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	Skup.	ΣPr.	%	ΣOd.	%
1. Slavkov dom	Prihodi	8	10	55	65	91	112	131	114	48	53	26	713	713	16.1		
	Odhodi	-	1	3	13	44	38	93	111	134	112	64	613			613	14.1
2a. Legastja - Katarina	Prihodi	21	41	97	81	48	156	151	148	126	67	34	970	986	22.3		
	Odhodi	1	7	21	21	32	46	95	100	168	236	114	841			856	19.7
2b. Legastja - Sv. Jakob	Prihodi	-	1	-	5	-	-	4	-	-	6	-	16				
	Odhodi	-	-	-	-	-	1	-	8	6	-	-	15				
3a. Grmada - P. Gradec	Prihodi	5	15	29	11	15	18	35	18	20	15	-	181	387	8.7		
	Odhodi	-	6	6	12	3	10	2	8	16	5	-	68			355	8.2
3b. Grmada - Katarina	Prihodi	-	5	3	13	33	9	18	26	13	10	-	130				
	Odhodi	-	3	4	8	41	20	35	24	10	12	-	157				
3c. Grmada - Tošć	Prihodi	-	2	2	8	6	10	6	18	16	8	-	76				
	Odhodi	-	6	25	14	19	9	11	19	12	15	-	130				
4a. Sv. Jakob - Katarina 1	Prihodi	-	1	8	46	44	29	50	59	38	5	2	282	412	9.3		
	Odhodi	-	-	6	14	79	52	43	59	40	25	5	323			412	9.5
4b. Sv. Jakob - Katarina 2	Prihodi	3	-	3	3	25	9	12	2	3	2	-	62				
	Odhodi	-	-	7	1	9	6	2	2	12	1	-	40				
4c. Sv. Jakob - Tehovec	Prihodi	-	-	7	13	8	-	2	22	4	7	5	68				
	Odhodi	-	-	2	6	16	4	4	-	11	2	4	49				
5a. Jetrbenk - Žlebe	Prihodi	3	3	4	1	7	13	9	16	9	4	-	69	309	7.0		
	Odhodi	-	2	8	5	5	10	27	7	8	15	6	93			335	7.7
5b. Jetrbenk - Slav. dom 1	Prihodi	-	6	11	26	32	42	18	45	13	19	1	213				
	Odhodi	-	5	-	10	6	47	42	47	21	15	19	212				
5c. Jetrbenk - Slav. dom 2	Prihodi	-	-	-	-	2	-	4	-	5	-	-	11				
	Odhodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5				
5d. Jetrbenk - Tehovec	Prihodi	4	-	2	-	2	-	2	-	4	2	-	16				
	Odhodi	-	-	6	-	8	1	-	4	-	4	2	25				
6a. Žerovnik - Katarina 1	Prihodi	8	15	91	99	51	84	110	79	34	26	2	599	762	17.2		
	Odhodi	2	10	5	22	34	47	105	85	114	156	97	677			804	18.6
6b. Žerovnik - Katarina 2	Prihodi	6	25	34	25	12	12	29	14	3	-	3	163				
	Odhodi	-	-	-	8	17	5	22	32	12	23	8	127				
7. Ilov vrh - Katarina	Prihodi	16	8	14	50	28	17	46	27	12	18	1	237	237	5.4		
	Odhodi	1	5	4	14	27	24	33	20	51	60	26	265			265	6.1
8. Toško čelo - Katarina	Prihodi	15	26	57	89	44	66	114	89	69	39	13	621	621	14.0		
	Odhodi	2	10	14	62	52	46	65	76	135	140	97	699			699	16.1
Prihodi skupaj		89	158	417	535	448	577	741	677	417	281	87	4427				
%		2.0	3.6	9.4	12.0	10.1	13.0	16.7	15.2	9.4	6.3	2.0	100				
Odhodi skupaj		6	55	111	210	392	366	579	602	750	821	447	4339				
%		0.1	1.3	2.6	4.8	9.0	8.4	13.3	13.9	17.3	18.9	10.3	100				

očitno kar precej značilna za Slovenijo, saj se dovolj dobro pokrivajo s podobnimi rezultati na Šmarni gori (ANKO 1987). Očitno ostaja glavna oblika izletništva, kar na Katarini kot zalednem središču Ljubljane ne preseneča. Analiza glavnih vstopnih točk pa kaže, da prihaja večina avtomobilistov na Katarino mimo točke št. 2 (Legastja) in mimo točke št. 6 (Žerovnikov graben). Žal ne vemo, koliko avtomobilistov, ki gredo mimo Legastje, dejansko zaide na Katarino, saj je bilo števno mesto pod vasjo in je tako zajemalo tudi domačine in lastnike počitniških hišic, kar lahko nekoliko zamegli sliko prihodov s te strani.

Pešci se odpravljajo na Katarino večinoma od Slavkovega doma čez Jetrbek, po poti skozi Žerovnikov graben, pa tudi po

cesti od Toškega čela. Pešci, ki se vzpenjajo na Katarino od Slavkovega doma ali po poti skozi Žerovnikov graben, se izognejo vsakemu prometu tako rekoč tik do naselja Topol. Tisti, ki jo ubirajo po cesti od Toškega čela, pa se morajo umikati prahu in izpuhom avtomobilistov, kar lahko povzroča določeno nestrpnost in slabo voljo pri obeh vrstah udeležencev. Vstop prek Toškega čela ostaja torej eden izmed glavnih problemov zaradi tako različnih oblik prihodov rekreativcev.

5. 2. Časovna dinamika glavnih vrst prihodov

V preglednici 4 prikazujemo posebej po posameznih točkah in urah prihode avto-

Preglednica 2: Glavne oblike prihodov obiskovalcev

Prihodi	Peš			Kolo	Moped	Avto	Skupaj
	Sprehod	Trím	S psom				
1. Slavkov dom	109	—	—	2	25	577	713
2a. Legastja – Katarina	37	—	—	15	15	903	970
2b. Legastja – Sv. Jakob	16	—	—	—	—	—	16
3a. Grmada – P. gradec	176	1	4	—	—	—	181
3b. Grmada – Katarina	129	1	—	—	—	—	130
3c. Grmada – Tošč	70	—	6	—	—	—	76
4a. Sv. Jakob – Katarina	264	1	15	—	2	—	282
4a. Sv. Jakob – varianta	60	—	—	—	2	—	62
4b. Sv. Jakob – Tehovec	68	—	—	—	—	—	68
5a. Jetrbenk – Žlebe	53	—	14	—	—	2	69
5b. Jetrbenk – Slav. dom	197	4	21	—	2	—	224
5c. Jetrbenk – Tehovec	4	—	—	—	2	10	16
6a. Žerovnik – cesta	25	2	2	6	4	560	599
6b. Žerovnik – pot	146	4	13	—	—	—	163
7. Ilov vrh – Katarina	139	3	9	3	11	72	237
8. Toško č. – Katarina	225	8	17	8	21	342	621
Skupaj	1718	24	101	34	84	2466	4427
%	38.8	0.5	2.3	0.8	1.9	55.7	100

Preglednica 3: Prihodi z avtomobili

Prihodi	Število avtomobilov	Število potnikov	Povprečno št. potnikov
Slavkov dom	209	577	2.76
Legastja	350	903	2.58
Jetrbenk	6	12	2.00
Žerovnik	203	560	2.76
Ilov vrh	33	72	2.18
Toško čelo	134	342	2.55
Skupaj	935	2466	2.64

mobilo in pešcev, saj lahko ostale oblike zanemarimo. Opozarjamo, da zajema vsota avtomobilov le število vozil, število potnikov v njih najdemo v tabeli 3! Dogodek je pač prihod pešca in prihod vozila.

5. 3. Glavne oblike druženja obiskovalcev

Oblike druženja so zelo pomemben vir podatkov, saj povedo načrtovalcu rekreacije največ o vedenjskih značilnostih in zahtevah, o dinamiki, gostitvah, zahtevani infrastrukturi ter o (ne)združljivosti različnih skupin na istem prostoru. Tu beležimo dogodek in ne števila ljudi! Tako je enakovreden dogodek prihod posameznika in prihod skupine.

Rezultati potrjujejo, da je predel Katarine

Preglednica 4: Časovna dinamika prihodov po točkah in skupaj

Oblika prihoda		8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	Skupaj
1. Slavkov dom	Avto:	4	4	22	24	26	27	30	29	13	18	12	209
	Peš:	—	—	—	6	3	27	38	27	4	4	—	109
2. Legastja	Avto:	12	19	33	33	20	54	55	44	43	25	12	350
	Peš:	—	4	9	4	6	3	12	3	9	—	3	53
3. Grmada	Avto:	5	22	34	32	54	37	59	62	49	33	—	387
	Peš:	3	1	18	62	77	38	64	82	44	12	7	408
5. Jetrbenk	Avto:	1	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	6
	Peš:	3	9	15	26	41	55	31	60	31	21	1	293
6. Žerovnikov graben	Avto:	4	7	35	26	14	31	37	28	12	7	2	203
	Peš:	6	27	36	34	21	12	29	18	6	—	3	192
7. Ilov vrh	Avto:	6	2	3	2	2	1	4	5	3	5	—	33
	Peš:	3	5	3	44	26	11	35	9	6	8	1	151
8. Toško čelo	Avto:	8	7	13	18	8	13	19	14	15	13	6	134
	Peš:	1	11	24	32	19	33	49	46	17	14	4	250
Skupaj	Avto:	35	39	107	103	70	126	147	120	86	70	32	935
	Peš:	3,7	4,2	11,5	11,0	7,5	13,5	15,7	12,8	9,2	7,5	3,4	100
% Skupaj	Avto:	21	79	139	240	247	216	317	307	186	92	19	1843
	Peš:	1,1	4,3	7,6	13,0	13,4	11,7	17,2	16,7	9,0	5,0	1,0	100

Preglednica 5: Oblike druženja obiskovalcev

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
Slavkov dom	34	31	59	30	86	22	1		1. Sam	21,1%
Legastja	54	50	115	4	159	6	8		2. Dvojica	12,6%
Grmada	40	15	11	10	61	3	1		3. Par	23,6%
Sv. Jakob	60	28	48	5	37	3	3		4. Skupina vrstnikov	5,4%
Jetrbenk	22	18	33	12	26	7	3		5. Družina	32,4%
Žerovnik	46	27	69	21	103	5	1	3	6. Dve ali več družin	2,8%
Ilov vrh	39	12	24	1	29				7. Večja mešana skupina	1,6%
Toško čelo	73	39	59	12	65	3	12		8. Organizirana skupina	0,4%

Preglednica 6: Časovna dinamika prihodov glavnih vrst druženja

Prihodi		8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19
S A M	Slavkov dom	—	1	2	4	1	6	2	5	2	6	5
	Legastja	5	7	4	6	4	6	7	5	2	5	3
	Grmada	—	4	6	4	4	5	8	6	2	1	—
	Sv. Jakob	3	1	5	13	4	3	1	11	16	2	1
	Jetrbenk	1	1	3	2	2	1	4	2	2	3	1
	Žerovnik	1	5	2	6	7	9	5	3	3	2	1
	Ilov vrh	6	1	10	5	2	7	3	3	—	1	1
	Toško čelo	7	5	10	8	5	10	5	7	4	11	1
SKUPAJ		23	25	42	48	29	47	35	42	31	31	13
D V O J I C A	Slavkov dom	1	—	—	4	4	5	5	2	2	2	6
	Legastja	1	5	2	2	5	5	13	8	5	3	1
	Grmada	—	2	—	1	1	2	—	4	4	1	—
	Sv. Jakob	—	—	3	8	4	2	2	3	—	5	1
	Jetrbenk	1	2	1	1	3	3	2	—	1	4	—
	Žerovnik	2	4	1	4	—	3	8	4	—	—	1
	Ilov vrh	1	—	—	1	2	—	1	2	3	2	—
	Toško čelo	—	2	4	5	4	3	10	1	5	4	1
SKUPAJ		6	15	11	26	23	23	31	24	20	21	10
P A R	Slavkov dom	3	—	10	4	3	9	3	12	6	5	4
	Legastja	4	5	12	11	8	17	21	4	18	12	3
	Grmada	—	—	2	—	3	2	1	1	1	1	—
	Sv. Jakob	—	—	2	10	16	3	9	7	1	—	—
	Jetrbenk	—	2	4	2	10	4	2	1	7	1	—
	Žerovnik	2	5	17	13	7	5	7	8	5	—	—
	Ilov vrh	1	2	—	5	3	5	3	2	1	2	—
	Toško čelo	—	3	7	6	4	7	9	14	2	3	4
SKUPAJ		10	17	54	51	54	52	54	49	41	24	7
U Z I N A	Slavkov dom	—	3	7	11	16	15	2	16	6	8	2
	Legastja	2	5	19	16	5	25	24	28	23	5	7
	Grmada	1	3	6	7	8	5	7	9	9	6	—
	Sv. Jakob	—	—	1	4	7	3	8	8	4	1	1
	Jetrbenk	1	—	1	2	3	5	4	5	2	3	—
	Žerovnik	2	3	23	19	12	11	10	15	4	4	—
	Ilov vrh	2	1	1	9	4	—	9	1	—	2	—
	Toško čelo	1	—	8	8	5	7	13	11	10	1	1
SKUPAJ		9	15	66	76	60	71	77	93	58	30	11

izrazito družinsko rekreacijsko območje, močne skupine pa so še pari in posamezniki. Vse to so obiskovalci, ki si želijo v prostoru določeno zasebnost in mir.

5. 4. Naloge

Katarina je prav zaradi velike površine in velikih možnosti tisti prostor, ki bo nezadržno vabil ljudi. Prijaznost prostora pa bi lahko izboljšali z nekaterimi manjšimi pose-

Pogled s Katarine proti Sv. Jakobu

gi. To so že naloge za gozdarstvo:

- Postaviti in vzdrževati klopi za počitek na vseh vstopnih mestih, ki jih uporabljajo pešci.

- Morali bi razmisliti o pešpoti od Toškega čela skozi gozd do Katarine, saj bi s tem ločili prihode pešcev in avtomobilistov, rešili pa bi tudi enega izmed glavnih problemov rekreacijskega prostora na Katarini.

- Druga možnost je, da bi ob nedeljah zaprli cesto Topol – Toško čelo za ves motorni promet in jo prepustili samo pešcem, avtomobilisti pa bi še vedno uporabljali smer iz Medvod, iz Ljubljane ter cesto skozi Žerovnikov graben.

- V vsakem primeru pa bo treba pri gospodarjenju z gozdom upoštevati poudarjeno rekreacijsko vlogo tega prostora.

- Predel je zelo priljubljen za rekreacijo.

- Prevladujejo poldnevni izleti (bimodalna razporeditev).

- Avtomobilisti prihajajo največ med 11^h–13^h in 14^h–16^h.

- Prevladujoča oblika rekreacije je izletništvo.

- Prevladujoča oblika druženja ostajajo družine, pari in posamezniki, s tem pa povezana želja po določeni zaprtosti in zasebnosti.

- Poglavitna oblika prihodov so avtomobilisti (55.7%) in pešci (41.6%). Obe obliki prihodov sta dobro ločeni, razen na eni točki, kjer lahko prihaja do konfliktov (cesta od Toškega čela na Katarino). Tu lahko tudi gozdarji ponudijo rešitev s skrbno zasnovano in opremljeno potjo od Toškega čela do Topola.

6. SKLEP

Opazovanje obiska na Katarini prinaša naslednje ugotovitve:

POVZETEK

Gozdnata krajina, ki leži v bližini mesta, je neposredno zaledje za vsakodnevno rekreacijo

prebivalcev, pa tudi primeren prostor za sprostitve ob koncu tedna.

Predele Katarine pri Ljubljani nima izrazitega cilja, zato je raziskava zajela obiskovalce na štirih vstopnih in štirih ciljnih točkah, ki smo jih bili izbrali ob predhodnem ogledu.

Opazovanja so trajala od 8^h do 19^h, opazovali smo naslednje podatke:

- številčnost in smer gibanja rekreativcev (prihodi, odhodi)
- oblika prihoda (peš, kolo, moped, avtomobil)
- oblika rekreacijske dejavnosti (izlet, trim, sprehod s psom)
- oblika druženja (sam, dvojica, par, skupina vrstnikov, družina, dve ali več družin, večja mešana skupina, organizirana skupina).

Dnevni ritem obiska kaže na bimodalno razporeditev s prvim viškom med 11^h in 12^h, drugi nastopi okrog 15^h. Ta dan je med 8^h in 19^h predele obiskalo skoraj 4400 rekreativcev. Največ obiskovalcev se je pripeljalo z avtom (55.7%), zelo veliko pa je tudi »čistih«^h pešcev (38.8%). Ostale oblike dosegajo komaj opazen delež. Temeljno obliko druženja predstavljajo: družine (32.4%), pari (23.6%) in posamezniki (21.1%), torej oblike, ki si želijo v prostoru določeno stopnjo zasebnosti in miru.

Pešci in avtomobilisti predstavljajo najbolj množično in tudi najmanj usklajeno obliko prihoda. Obe obliki sta dovolj dobro ločeni na vseh vstopih, razen na cesti Toško čelo-Topol. Izgradnja pešpoti bi razbremenila omenjeni odsek. Skupaj z urejeno rekreacijsko infrastrukturo bi močno popestrila prijaznost tega rekreacijsko pomembnega predele. Razmišljamo pa lahko tudi o možnosti, da bi omenjeno cesto vsaj ob nedeljah zaprli za ves motorizirani promet in jo prepustili samo peščem. V vsakem primeru pa bo treba upoštevati izrazito rekreacijsko vlogo tega prostora tudi pri gospodarjenju z gozdom.

OBSERVATIONS AND THE ANALYSIS OF THE RECREATION IN A SUBURBAN WOODLAND – THE ST. CATHARINE REGION NEAR LJUBLJANA

Summary

The woodland which is situated in the vicinity of a city represents a nearby everyday exercising area of the population and a suitable place for relaxation at weekends.

The St. Catharine region near Ljubljana does not represent an explicit aim, so the research included the participants in four starting and four end points, which had been selected on the basis of previous inspection.

The observations were going on from 8 a. m. to 19 p. m.. The following data were the object of the observations:

- the number and the direction of those practicing recreation (arrivals, departures)

- the form of arrivals (on foot, by bicycle, by scooter, by car)

- the form of a recreational activity (a trip, jogging, a walk with a dog)

- the form of association (alone, a couple, a pair, a group of mates, a family, two or more families, a large group of a mixed type, an organized group).

A daily visit rhythm evidences a bimodal distribution with the first peak between 11 and 12 a. m. and the second one about 15 p. m. On that particular day, almost 4400 persons practicing recreation visited the region between 8 a. m. and 19 p. m. Most of them came by car (55.7%), and a great many of them were »pure«^h pedestrians (38.8%). Other arrival forms attained a share which scarcely deserved to be mentioned.

The basic association form is represented by: families (32.4%), couples (23.6%) and individuals (21.1%), i. e. those who strive after a certain degree of intimacy and peace in the forest environment.

Pedestrians and car drivers represent the most numerous and also the least harmonious groups as to the arrival forms. Both forms have been well enough separated in all starting points with the exception of the road Toško čelo-Topol. Footpaths in the region in question would mean a great relief in the above mentioned road section. Together with well organized recreational infrastructure, they would bring a lot of variety into this pleasant region which is so important from the recreational point of view. Another suggestion is that all motor traffic be prohibited at least on Sundays in this road section. In any case, the explicit recreational role of this region will have to be taken into consideration also in forest managing.

VIRI

Anko, B., 1987: Analiza nedeljskega obiska primestnega gozda na primeru Šmarne gore. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 29, Ljubljana, str. 59–84

POPRAVKI

V Gozdarskem vestniku št. 5/1990 se je v tekst prikradlo nekaj pomot.

Dr. Batič nas je opozoril na netočnost v prispevku M. Prebevska Rastline z okusom po soli. V prispevku samo latinsko imenovan rod *Salicornia* ima tudi slovensko ime – Ošččnik, in ne sodi k travam, ampak k družini (ne rodu) *Chenopodiaceae* (Lobodovke).

V prispevku Sama Dečmana Ali smo na pragu revolucionarnih odkritij na str. 277 v oklepaju namesto fizika delavcev pravilno glasi fizika delcev, na str. 278 pa je v 28. vrstici levega stolpca namesto napačne teže pravilna beseda teze.